

EDUCATION TO PREVENT SOCIAL EVIL ON CYBERSPACE IN THE CONTEXT OF CURRENT NATIONAL DIGITAL TRANSFORMATION

Nguyen Thi Huyen

Trung Vuong University

ROR ID: <https://ror.org/05xzsm645>

Email: Huyennguyenhlu@gmail.com

Article History

Received: 08/10/2025

Reviewed: 25/10/2025

Revised: 27/11/2025

Accepted: 22/12/2025

Published: 30/12/2025

DOI: <https://doi.org/10.64223/tvj.p2025.v1.i4.a57>

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-6046-7045>

Abstract:

In the era of digital transformation, cyberspace has become an indispensable part of Vietnam's socio-economic life. Cyberspace opens up many opportunities for socio-economic development, but at the same time leads to the increase of social evils such as online fraud, Internet addiction, cyber violence, online gambling... The article analyzes the current situation, causes and methods in education to prevent social evils in the digital environment, thereby proposing a system of solutions to improve the effectiveness of public education and propaganda, contributing to building a safe and healthy network environment for people, especially teenagers.

Keywords: Digital transformation; Social evils; Prevention education; Cyberspace; Information security.

1. Đặt vấn đề

Chuyển đổi số đang là xu hướng tất yếu, đóng vai trò động lực then chốt trong quá trình phát triển kinh tế - xã hội của Việt Nam. Theo Chương trình Chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030, Việt Nam hướng tới mục tiêu xây dựng “công dân số” có khả năng làm chủ công nghệ, tương tác an toàn và có trách nhiệm trên môi trường mạng. Tuy nhiên, song hành với sự phát triển nhanh chóng của công nghệ là sự xuất hiện của tệ nạn xã hội trên không gian mạng - bao gồm các hành vi như lừa đảo, cờ bạc Online, tấn công mạng, tin giả, tống tiền, phát tán văn hóa phẩm đồi trụy, bạo lực mạng... Các tệ nạn này đang ảnh hưởng tiêu cực đến nhận thức, đạo đức và hành vi của người dùng, đặc biệt là giới trẻ.

Trong bối cảnh đó, chưa có nhiều công trình chuyên sâu đánh giá mối quan hệ giữa tệ nạn xã hội và tiến trình chuyển đổi số quốc gia, cũng như chưa xác định được các giải pháp phòng tránh tệ nạn mạng một cách đồng bộ, gắn kết giữa công nghệ, pháp luật và giáo dục công dân số. Do đó, việc nghiên cứu, phân tích các hành vi, nguyên nhân và đề xuất giải pháp giáo dục phòng tránh tệ nạn xã hội trên không gian mạng là một nhiệm vụ cấp thiết, phù hợp yêu cầu xây dựng công dân số trong bối cảnh hiện nay.

2. Tổng quan nghiên cứu vấn đề

2.1. Cơ sở lý luận và khung pháp lý

Tệ nạn xã hội là các hành vi sai lệch chuẩn mực đạo đức, pháp luật, có tính tiêu cực và gây ảnh hưởng xấu đến cá nhân, gia đình và xã hội. Các biểu hiện phổ biến bao gồm ma túy, cờ bạc, mại dâm, mê tín dị đoan và gần đây có thêm các hành vi như nghiện Game hoặc nghiện mạng xã hội.

Tệ nạn xã hội trên không gian mạng là các hành vi tiêu cực, trái với chuẩn mực đạo đức và pháp luật, được thực hiện trên môi trường Internet, gây ra những hậu quả xấu cho cá nhân, gia đình và xã hội. Các hình thức phổ biến bao gồm lừa đảo, tấn công mạng, bạo lực mạng (như bắt nạt trực tuyến), lôi kéo người khác phạm tội, đánh bạc, hoặc đăng tải các nội dung độc hại, vi phạm pháp luật và thuần phong mỹ tục.

Tệ nạn xã hội trong môi trường số có những đặc điểm riêng biệt so với các tệ nạn xã hội trước đây thường xảy ra ở các trường phổ thông, cao đẳng và đại học... phản ánh bản chất phức tạp và đa chiều của không gian mạng hiện nay. Trước hết, các tệ nạn này mang tính ẩn danh và khó kiểm soát, bởi người sử dụng Internet có thể dễ dàng che giấu danh tính thật, sử dụng tài khoản ảo hoặc công cụ mã hóa để thực hiện hành vi vi phạm. Điều này khiến cho việc phát hiện, truy vết và xử lý hành vi tệ nạn xã hội sẽ trở nên khó khăn hơn rất nhiều so với tệ nạn xã hội sẽ xuất hiện trong đời sống thực trước đây. Thứ hai, khả năng lan truyền nhanh và phạm vi ảnh hưởng rộng là đặc điểm nổi bật của tệ nạn xã hội trên không gian mạng. Chỉ

với một cú nhấp chuột, thông tin xấu độc, văn hóa phẩm đồi trụy, hay nội dung kích động bạo lực có thể lan tỏa tới hàng triệu người trong thời gian ngắn, tác động mạnh mẽ đến nhận thức và hành vi của người dùng, đặc biệt là giới trẻ. Bên cạnh đó, tính xuyên biên giới của không gian mạng khiến cho tệ nạn xã hội không chỉ dừng lại trong phạm vi của một quốc gia, mà có thể lan rộng ra toàn cầu, gây khó khăn cho việc phối hợp kiểm soát, quản lý và xử lý pháp lý giữa các cơ quan chức năng. Ngoài ra, tệ nạn xã hội trong môi trường số còn có tính ảo nhưng gây hậu quả thật, bởi dù hành vi được thực hiện trên không gian mạng, hậu quả của nó lại tác động trực tiếp đến tâm lý, đạo đức, danh dự, nhân phẩm, thậm chí là tài sản của con người trong đời sống thực. Chính những đặc điểm này đã làm cho công tác phòng ngừa và đấu tranh với tệ nạn xã hội trong môi trường số trở thành một nhiệm vụ vừa rất quan trọng, vừa cấp thiết, vừa đầy thách thức trong bối cảnh chuyển đổi số quốc gia hiện nay.

Hệ thống cơ sở pháp lý và chính sách phòng chống tệ nạn xã hội trên không gian mạng ở Việt Nam hiện nay ngày càng được hoàn thiện, thể hiện sự quan tâm của Đảng và Nhà nước trong việc xây dựng môi trường mạng an toàn, lành mạnh và phù hợp với định hướng phát triển xã hội số. Nền tảng pháp lý quan trọng nhất là Luật An ninh mạng năm 2018, quy định rõ trách nhiệm của cơ quan, tổ chức, cá nhân trong việc bảo đảm an ninh mạng, ngăn chặn, xử lý các hành vi lợi dụng không gian mạng để thực hiện hành vi vi phạm pháp luật, trong đó có các tệ nạn xã hội. Bên cạnh đó, Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017), cùng các nghị định của Chính phủ về quản lý, cung cấp và sử dụng dịch vụ Internet và thông tin trên mạng cũng tạo khung pháp lý quan trọng để xử lý hành vi cờ bạc trực tuyến, mại dâm qua mạng, lừa đảo, phát tán văn hóa phẩm đồi trụy hay xâm phạm đời tư cá nhân.

Đồng thời, Chính phủ đã ban hành nhiều chính sách và chiến lược quốc gia về chuyển đổi số, phát triển kinh tế số, xã hội số đến năm 2030, trong đó nhấn mạnh yêu cầu bảo đảm an toàn, an ninh mạng và nâng cao năng lực số của người dân. Các chương trình như Chiến lược quốc gia về an toàn, an ninh mạng, Đề án “Nâng cao nhận thức và phổ cập kỹ năng số cho cộng đồng” hay các chiến dịch truyền thông về văn hóa ứng xử trên không gian mạng được triển khai đồng bộ, hướng tới việc xây dựng “công dân số” có ý thức pháp luật, kỹ năng phòng ngừa rủi ro và hành vi tệ nạn xã hội trong môi trường mạng. Tuy nhiên, trên thực tế, việc thực thi các quy định pháp luật vẫn còn những hạn chế nhất định do tốc độ phát triển của công nghệ vượt xa khả năng điều chỉnh của hệ thống pháp luật. Do đó, để nâng cao hiệu quả phòng chống tệ nạn xã hội trong không gian mạng, Việt Nam cần tiếp tục hoàn thiện hành lang pháp lý, tăng cường hợp tác quốc tế, đẩy mạnh tuyên truyền và giáo dục ý thức

pháp luật số cho toàn dân trong tiến trình chuyển đổi số quốc gia hiện nay.

Giáo dục phòng tránh tệ nạn xã hội trên không gian mạng có ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong bối cảnh chuyển đổi số quốc gia đang diễn ra mạnh mẽ. Trước hết, giáo dục giúp trang bị cho người học những nhận thức và kỹ năng số cần thiết để tham gia môi trường mạng một cách an toàn và chủ động. Việc hiểu rõ các mối đe dọa phổ biến như lừa đảo trực tuyến, xâm hại mạng, tin giả hay bạo lực mạng giúp mỗi cá nhân biết cách nhận diện và ứng phó phù hợp. Đồng thời, giáo dục cũng hướng dẫn người dùng cách bảo vệ thông tin cá nhân, quản lý thời gian sử dụng Internet và ứng xử văn minh trên mạng xã hội, từ đó tạo nền tảng hình thành năng lực công dân số - một yêu cầu trọng tâm của chương trình chuyển đổi số quốc gia hiện nay.

Đối với thanh thiếu niên - nhóm đối tượng dễ bị ảnh hưởng bởi các yếu tố tiêu cực trên không gian mạng, giáo dục phòng tránh tệ nạn xã hội trên không gian mạng đóng vai trò như một lá chắn bảo vệ. Việc sử dụng Internet với cường độ cao khiến học sinh, sinh viên dễ rơi vào tình trạng nghiện Game, lệch lạc hành vi hoặc bị lôi kéo tham gia các hoạt động bất hợp pháp mà không nhận thức được hậu quả. Chỉ có thông qua giáo dục, các em sẽ được trang bị kỹ năng tự bảo vệ, biết đánh giá rủi ro, hiểu rõ trách nhiệm của mình khi tương tác trên môi trường số và tránh xa các nội dung độc hại có thể ảnh hưởng đến sức khỏe tinh thần, thể chất và sự phát triển nhân cách.

Giáo dục phòng tránh tệ nạn xã hội trên không gian mạng còn góp phần quan trọng trong việc xây dựng một môi trường mạng an toàn, lành mạnh cho toàn xã hội. Khi mỗi cá nhân có khả năng tự bảo vệ và hành xử có trách nhiệm, các hành vi xấu độc trên mạng sẽ giảm đáng kể, hạn chế sự lan truyền của tin giả, nội dung kích động, cờ bạc Online hay các hình thức lừa đảo tinh vi. Bên cạnh đó, việc nâng cao ý thức cộng đồng còn hỗ trợ hiệu quả cho cơ quan quản lý nhà nước trong công tác giám sát, xử lý vi phạm và bảo đảm an ninh trật tự trên không gian mạng.

Cuối cùng, giáo dục phòng tránh tệ nạn xã hội trên không gian mạng sẽ là yếu tố thúc đẩy sự phát triển bền vững của quá trình chuyển đổi số. Khi người dân có kỹ năng số tốt và có khả năng tự bảo vệ trước các rủi ro mạng, họ sẽ tự tin hơn trong việc tham gia các hoạt động trực tuyến như học tập, giao dịch kinh tế, sử dụng dịch vụ công hay làm việc trên nền tảng số. Điều này giúp tăng cường năng lực chuyển đổi số của toàn xã hội, góp phần hiện thực hóa mục tiêu xây dựng công dân số, kinh tế số và xã hội số mà Việt Nam đang hướng tới.

2.2. Các nghiên cứu liên quan

Nghiên cứu về tệ nạn xã hội trên không gian mạng trong bối cảnh chuyển đổi số đang dần nhận được sự quan tâm lớn từ cả phía học thuật và thực tiễn. Việt

Nam là một quốc gia có tỷ lệ người dùng Internet và thiết bị số tăng nhanh, nhiều vấn đề mới như nghiện Internet, cá độ trực tuyến, phát tán nội dung đồi trụy, bắt nạt mạng (Cyber-Bullying) và lừa đảo qua mạng đã trở thành các dạng tệ nạn xã hội mang tính thời sự. Tại Việt Nam, một số nghiên cứu đã tập trung vào các khía cạnh như: Nghiện mạng xã hội và các yếu tố liên quan (ví dụ: giới tính, khu vực cư trú, sử dụng nền tảng mạng xã hội) trong nghiên cứu của "Social Media Addiction among Vietnam Youths: Patterns and Correlated Factors. Bảo đảm an toàn thông tin và an ninh mạng trong bối cảnh số hóa như trong bài viết về "Information security in digital transformation" của Bộ Khoa học và Công nghệ. Ảnh hưởng của mạng xã hội đến hành vi lệch chuẩn từ góc nhìn của thanh niên (Đỗ, M. H. 2024). Mặc dù đã có những nghiên cứu như trên, nhưng vẫn tồn tại nhiều khoảng trống đáng kể: (i) Vai trò và biểu hiện riêng biệt của tệ nạn xã hội trong môi trường mạng (không chỉ đơn thuần vi phạm pháp luật công nghệ cao, mà là giữ nguyên tính xã hội học - đạo đức - văn hóa) ở Việt Nam vẫn chưa được phân tích một cách hệ thống. (ii) Mối liên hệ giữa tiến trình chuyển đổi số quốc gia và sự gia tăng hoặc biến đổi tệ nạn xã hội trên không gian mạng - ví dụ như việc sử dụng ứng dụng, mạng xã hội, thanh toán số - chưa được phản ánh rõ trong các nghiên cứu hiện có. (iii) Giải pháp phòng tránh (Prevention) mang tính toàn diện - kết hợp giáo dục công dân số, pháp luật, công nghệ và vai trò cộng đồng - vẫn thiếu các nghiên cứu thực nghiệm hoặc đánh giá hiệu quả tại Việt Nam. (iv) Sự tham gia của các nhóm dễ bị tổn thương như trẻ em, thanh thiếu niên, người sử dụng Internet mới, khu vực nông thôn - phần lớn tập trung nghiên cứu ở đô thị hoặc toàn quốc chung chung, chứ chưa đi sâu vào từng nhóm cụ thể. Do đó, nghiên cứu này nhắm tới việc bổ sung phần thiếu này bằng cách phân tích theo góc độ liên ngành, đặc biệt trong bối cảnh chuyển đổi số và phòng tránh tệ nạn xã hội trên không gian mạng.

Trên cơ sở tổng quan trên, bài viết hướng tới các đóng góp sau:

Thứ nhất, làm rõ hơn khung lý thuyết và thực tiễn về tệ nạn xã hội trên không gian mạng trong bối cảnh chuyển đổi số.

Thứ hai, cung cấp nhận diện mới về biểu hiện, nguyên nhân và hệ quả của tệ nạn xã hội trên không gian mạng tại Việt Nam.

Thứ ba, đề xuất các giải pháp giáo dục phòng tránh tệ nạn xã hội trên không gian mạng đồng bộ, phù hợp với bối cảnh Việt Nam đang hướng tới xã hội số, xây dựng môi trường mạng an toàn, lành mạnh và phòng tránh tệ nạn xã hội trên không gian mạng.

3. Cách tiếp cận và phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu "Giáo dục phòng tránh tệ nạn xã hội trên không gian mạng trong bối cảnh chuyển đổi số

quốc gia hiện nay" được thực hiện trên cơ sở cách tiếp cận liên ngành, kết hợp giữa lý luận về xã hội học, pháp luật học và khoa học quản lý công nghệ thông tin, nhằm phân tích toàn diện các yếu tố tác động đến tệ nạn xã hội trong môi trường số. Về phương pháp luận, bài nghiên cứu dựa trên phép duy vật biện chứng và duy vật lịch sử của chủ nghĩa Mác - Lênin, đảm bảo tính khách quan và khoa học trong phân tích mối quan hệ giữa cá nhân - xã hội - công nghệ trong tiến trình chuyển đổi số quốc gia.

Phương pháp phân tích - tổng hợp tài liệu được sử dụng chủ đạo để hệ thống hóa cơ sở lý thuyết và khung pháp lý liên quan đến tệ nạn xã hội trên không gian mạng, bao gồm các văn bản pháp luật, nghị quyết, chiến lược quốc gia, cùng các nghiên cứu trong và ngoài nước giai đoạn 2020 - 2025. Kết quả nghiên cứu được tổng hợp, phân tích và đối chiếu với cơ sở lý thuyết đã nêu, qua đó xây dựng khung phân tích về phòng tránh tệ nạn xã hội trong môi trường số gắn với quá trình chuyển đổi số quốc gia. Phương pháp tiếp cận đa chiều và kết hợp định tính - định lượng này giúp bài nghiên cứu không chỉ có giá trị học thuật, mà còn mang ý nghĩa thực tiễn sâu sắc, phục vụ cho việc hoạch định chính sách và giáo dục ý thức pháp luật mạng trong xã hội hiện nay.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Các tệ nạn xã hội trên không gian mạng trong bối cảnh chuyển đổi số quốc gia hiện nay

Trong bối cảnh chuyển đổi số mạnh mẽ, không gian mạng đã trở thành một phần tất yếu trong đời sống xã hội, song song với đó là sự xuất hiện và gia tăng của nhiều tệ nạn xã hội dưới hình thức mới. Các tệ nạn xã hội trên không gian mạng có thể được chia thành bốn nhóm chính: (1) Nhóm vi phạm chuẩn mực đạo đức, văn hóa; (2) Nhóm vi phạm pháp luật và an ninh mạng; (3) Nhóm lệch chuẩn tâm lý - xã hội; (4) Nhóm có yếu tố chính trị, an ninh quốc gia. Chúng có mối liên hệ chặt chẽ với nhau, vừa mang tính kế thừa tệ nạn truyền thống, vừa chứa đựng đặc trưng mới của thời đại số: ẩn danh, lan truyền nhanh, khó kiểm soát và phạm vi ảnh hưởng rộng. Việc nhận diện và phân loại đúng các nhóm tệ nạn xã hội này là cơ sở quan trọng để xây dựng các giải pháp phòng ngừa, giáo dục ý thức pháp luật và hình thành văn hóa ứng xử lành mạnh trong không gian mạng, đặc biệt đối với thế hệ trẻ - lực lượng tham gia và chịu tác động nhiều nhất trong quá trình chuyển đổi số hiện nay.

Thứ nhất, nhóm tệ nạn liên quan đến đạo đức, văn hóa và chuẩn mực xã hội. Có thể nhận diện bằng các hành vi như: phát tán, chia sẻ văn hóa phẩm đồi trụy; truyền bá lối sống lệch chuẩn; sử dụng ngôn từ thô ghét, kỳ thị vùng miền, giới tính, tôn giáo; hay hành vi bắt nạt, xúc phạm, bôi nhọ người khác trên mạng xã hội. Cùng với đó là tình trạng lan truyền tin giả, tin sai sự thật, gây hoang mang dư luận và xói mòn niềm

tin xã hội. Những biểu hiện này cho thấy sự xuống cấp về đạo đức, văn hóa ứng xử và sự thiếu nhận thức pháp luật của một bộ phận người sử dụng Internet.

Việt Nam là một trong những quốc gia có tốc độ phát triển Internet nhanh hàng đầu khu vực, với hơn 78% dân số sử dụng mạng xã hội (theo báo cáo Digital 2025). Cùng với những lợi ích tích cực, không gian mạng cũng trở thành môi trường xuất hiện ngày càng nhiều tệ nạn xã hội liên quan đến đạo đức, văn hóa và chuẩn mực ứng xử, đặc biệt trong giới trẻ. Đây là nhóm tệ nạn phổ biến, có mức độ lan truyền nhanh và gây ảnh hưởng sâu rộng đến nhận thức, nhân cách, cũng như đời sống tinh thần của cộng đồng mạng. Một trong những biểu hiện rõ nét nhất là hành vi sử dụng ngôn từ thù ghét, xúc phạm, bôi nhọ người khác, còn gọi là “bạo lực mạng” (Cyberbullying). Bạo lực mạng không chỉ phản ánh sự thiếu chuẩn mực đạo đức cá nhân mà còn cho thấy sự xuống cấp trong văn hóa ứng xử trên không gian số.

Bên cạnh đó, tình trạng lan truyền tin giả, tin sai sự thật ngày càng phổ biến, đặc biệt trong các sự kiện xã hội nhạy cảm như dịch bệnh, thiên tai hoặc các vụ án hình sự. Một biểu hiện khác của nhóm tệ nạn này là phổ biến văn hóa phẩm phản cảm, nội dung dung tục, cô sùỵ lối sống lệch chuẩn. Trên các nền tảng như TikTok, YouTube hay Facebook, không ít tài khoản sử dụng hình ảnh gợi cảm, ngôn ngữ tục tữ, hoặc hành vi phản cảm nhằm thu hút lượt xem, kiếm tiền từ quảng cáo. Sự xuất hiện tràn lan của “hiện tượng mạng” thiếu văn hóa, cùng với xu hướng thần tượng hóa những cá nhân này trong giới trẻ, đang gây tác động tiêu cực đến nhận thức, định hướng giá trị và lối sống của thanh thiếu niên.

Ngoài ra, các hành vi mê tín dị đoan, phản khoa học cũng đang tái xuất dưới hình thức trực tuyến như xem bói qua mạng, cầu tài, gọi hồn, truyền bá “năng lượng tâm linh” trên TikTok, Facebook.

Thứ hai, nhóm tệ nạn xã hội vi phạm pháp luật và an ninh mạng. Nhóm tệ nạn vi phạm pháp luật và an ninh mạng cũng đang diễn biến ngày càng nghiêm trọng. Nổi bật là các hành vi lừa đảo, chiếm đoạt tài sản qua mạng, tổ chức đánh bạc, cá độ trực tuyến, môi giới mại dâm, buôn bán hàng cấm, ma túy, vũ khí, hay xâm phạm quyền riêng tư cá nhân bằng việc phát tán dữ liệu, hình ảnh nhạy cảm. Những hành vi này không chỉ gây thiệt hại lớn về kinh tế, mà còn đe dọa trực tiếp đến trật tự, an toàn xã hội và an ninh quốc gia.

Bên cạnh đó, tội phạm đánh bạc, cá độ và rửa tiền trực tuyến cũng đang phát triển mạnh. Nhiều đường dây quy mô hàng nghìn tỷ đồng được tổ chức qua các trang Web hoặc ứng dụng nước ngoài, sử dụng tiền ảo để giao dịch, gây thất thoát lớn cho nền kinh tế.

Một vấn đề nghiêm trọng khác là xâm phạm quyền riêng tư và dữ liệu cá nhân. Trong thời đại dữ liệu số,

việc rò rỉ, mua bán thông tin cá nhân trên mạng đang trở thành “tệ nạn ngầm” phổ biến. Nhiều dữ liệu cá nhân bị rao bán trên các chợ đen mạng (Dark Web), bao gồm thông tin ngân hàng, căn cước công dân, hồ sơ bệnh án, hoặc dữ liệu học sinh - sinh viên. Hành vi này không chỉ vi phạm nghiêm trọng quyền riêng tư, mà còn bị các đối tượng tội phạm mạng lợi dụng để thực hiện lừa đảo, tống tiền hoặc phát tán nội dung độc hại.

Thứ ba, nhóm tệ nạn xã hội về tâm lý - xã hội và hành vi lệch chuẩn. Nhóm tệ nạn về tâm lý - xã hội và hành vi lệch chuẩn trong không gian mạng đang có xu hướng gia tăng nhanh chóng, đặc biệt trong giới trẻ và thanh thiếu niên. Một trong những biểu hiện đáng lo ngại nhất là tình trạng nghiện Internet và nghiện mạng xã hội. Theo báo cáo Digital 2021 của công ty quảng cáo kỹ thuật số We Are Social (Anh), Việt Nam có khoảng 72 triệu người dùng mạng xã hội, tương đương hơn 73% dân số. Nhóm 25 - 34 tuổi và 18 - 24 tuổi lần lượt là hai nhóm sử dụng nhiều nhất nên hay xuất hiện tình trạng lệ thuộc nhất. Việc sử dụng mạng quá mức khiến nhiều người, đặc biệt là học sinh, sinh viên và thanh niên giảm năng tập trung, giảm hiệu quả học tập, làm việc, thậm chí rối loạn cảm xúc và mất kỹ năng giao tiếp xã hội.

Cùng với đó, nghiện Game online cũng trở thành một tệ nạn phổ biến trong môi trường số. Nhiều thanh thiếu niên dành hàng chục giờ mỗi ngày để chơi Game, dẫn đến rối loạn hành vi, giảm khả năng tập trung, sa sút học tập và tách biệt khỏi đời sống xã hội thực. Một số trường hợp nghiêm trọng đã dẫn đến bạo lực trong gia đình, trộm cắp tiền để nạp Game, thậm chí hành vi phạm tội do ảnh hưởng từ nội dung bạo lực trong trò chơi điện tử. Theo khảo sát của Cục Trẻ em - Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội năm 2024, có tới 37% học sinh trung học thừa nhận dành hơn 4 giờ mỗi ngày cho việc chơi Game và khoảng 12% rơi vào tình trạng nghiện ở mức độ nặng, có biểu hiện bỏ học, thức khuya, giảm tập trung và rối loạn cảm xúc.

Ngoài nghiện mạng và Game, một hiện tượng đang gây báo động là các hành vi lệch chuẩn tâm lý được khuyến khích, lan tỏa trên mạng như “thử thách nguy hiểm”, “tự gây tổn thương”...

Thứ tư, nhóm có yếu tố chính trị, an ninh quốc gia. Các thể lực thù địch thường lợi dụng mạng xã hội, Blog cá nhân, YouTube hoặc TikTok để truyền bá thông tin sai lệch, gây hoang mang dư luận. Nhóm tệ nạn xã hội này không chỉ là vấn đề trong phạm vi cá nhân hay đạo đức mạng, mà là mối đe dọa trực tiếp đến an ninh thông tin và ổn định xã hội. Điều này đặt ra yêu cầu cấp thiết phải tăng cường quản lý, giám sát, đồng thời đẩy mạnh giáo dục nhận thức chính trị - pháp lý cho người dân trong quá trình tham gia không gian mạng.

4.2. Nguyên nhân chủ yếu của tệ nạn xã hội trên

không gian mạng

Một trong những nguyên nhân hàng đầu dẫn đến sự gia tăng của các tệ nạn xã hội trên không gian mạng hiện nay là nhận thức pháp luật của người dân còn hạn chế. Nhiều người, đặc biệt là thanh thiếu niên, vẫn xem mạng xã hội như một “thế giới ảo” tách biệt với đời sống thực, nên hành xử thiếu chuẩn mực, coi nhẹ trách nhiệm pháp lý và đạo đức khi chia sẻ, bình luận hoặc tham gia các hoạt động trực tuyến. Việc hiểu biết chưa đầy đủ về quy định pháp luật, như Luật An ninh mạng (2018), Luật Giao dịch điện tử (2023), hay các nghị định về xử phạt vi phạm trong lĩnh vực công nghệ thông tin, khiến không ít người vô tình hoặc cố ý vi phạm pháp luật mà không ý thức được hậu quả.

Bên cạnh đó, công tác quản lý, giám sát nội dung trên không gian mạng còn thiếu tính đồng bộ và hiệu quả. Các cơ chế lọc nội dung, cảnh báo vi phạm hoặc xử lý tin giả vẫn chưa thực sự toàn diện.

Một nguyên nhân khác là tác động tiêu cực của văn hóa ngoại lai và sự du nhập thiếu chọn lọc của các giá trị toàn cầu hóa. Môi trường mạng mở tạo điều kiện cho người dùng tiếp cận đa dạng thông tin, nhưng đồng thời cũng khiến nhiều xu hướng lệch chuẩn, phản văn hóa, cổ súy lối sống thực dụng hoặc bạo lực len lỏi vào đời sống tinh thần của giới trẻ. Không ít người trẻ bị lôi kéo vào các “trào lưu độc hại”, các hội nhóm cực đoan hoặc cờ bạc, cá độ Online vì tò mò, thiếu định hướng, hoặc chịu ảnh hưởng của người nổi tiếng, người dẫn dắt dư luận trên mạng. Việc thiếu nền tảng giáo dục đạo đức số và kỹ năng tự bảo vệ bản thân khiến họ dễ bị tổn thương và trở thành nạn nhân của các tệ nạn mạng.

Cuối cùng, thiếu cơ chế phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan chức năng và doanh nghiệp công nghệ cũng là nguyên nhân sâu xa khiến công tác phòng, chống tệ nạn xã hội trên không gian mạng chưa đạt hiệu quả mong muốn. Nhiều doanh nghiệp mạng xã hội quốc tế vẫn chậm trễ trong việc cung cấp thông tin người dùng vi phạm hoặc gỡ bỏ nội dung sai phạm theo yêu cầu của cơ quan nhà nước. Trong khi đó, các cơ quan quản lý trong nước còn gặp khó khăn trong việc xây dựng cơ sở dữ liệu chung, chia sẻ thông tin và xử lý vi phạm xuyên biên giới. Sự thiếu đồng bộ trong quy trình phối hợp, cùng với hạn chế về nhân lực, công nghệ và nguồn lực tài chính, đã làm giảm tính hiệu lực của các biện pháp quản lý và ngăn chặn tệ nạn mạng trong thực tiễn.

4.3. Giải pháp giáo dục phòng tránh tệ nạn xã hội trên không gian mạng**4.3.1. Tăng cường giáo dục ý thức pháp luật và đạo đức số**

Tăng cường giáo dục ý thức pháp luật và đạo đức số là một trong những giải pháp cốt lõi nhằm phòng ngừa và hạn chế sự lan rộng của các tệ nạn xã hội

trong môi trường mạng hiện nay. Trong bối cảnh chuyên đổi số quốc gia đang diễn ra mạnh mẽ, việc nâng cao hiểu biết pháp luật và xây dựng văn hóa ứng xử lành mạnh trên không gian mạng trở thành nhiệm vụ vừa cấp bách, vừa lâu dài. Mỗi cá nhân, đặc biệt là học sinh, sinh viên và người trẻ tuổi, cần được trang bị kiến thức pháp lý cơ bản về an ninh mạng, bảo vệ dữ liệu cá nhân, quyền và nghĩa vụ khi tham gia không gian số. Điều này giúp người dùng nhận thức rõ ranh giới giữa hành vi hợp pháp và vi phạm pháp luật, từ đó tự điều chỉnh hành vi, phòng tránh bị lôi kéo hoặc lợi dụng vào các hoạt động phi pháp.

Giáo dục đạo đức số không chỉ dừng lại ở việc truyền đạt tri thức, mà còn hướng tới hình thành thói quen, thái độ và chuẩn mực ứng xử văn minh trên mạng. Người dùng cần hiểu rằng hành vi trực tuyến có tác động thật - lời nói, hình ảnh, hoặc chia sẻ sai lệch có thể gây tổn hại đến người khác và cộng đồng. Vì vậy, các chương trình giáo dục cần khuyến khích trách nhiệm xã hội, tinh thần tôn trọng, trung thực và nhân ái trong giao tiếp số. Việc này có thể được lồng ghép vào chương trình giáo dục phổ thông, đại học và các khóa đào tạo nghề, đồng thời kết hợp với các chiến dịch truyền thông đại chúng, Talkshow, hoặc diễn đàn về “công dân số có trách nhiệm”.

Bên cạnh đó, các cơ sở giáo dục, tổ chức đoàn thể và cơ quan truyền thông cần phát huy vai trò nòng cốt trong tuyên truyền, phổ biến pháp luật thông qua nhiều hình thức sáng tạo như Video, Infographic, mạng xã hội hoặc trò chơi tương tác. Đặc biệt, việc phối hợp giữa Bộ Giáo dục và Đào tạo và Bộ Công an là hết sức quan trọng trong việc xây dựng nội dung giáo dục pháp luật và đạo đức số thống nhất, hiện đại, gắn với thực tiễn đời sống mạng.

Cuối cùng, để nâng cao hiệu quả, Nhà nước cần ban hành các chính sách khuyến khích và hỗ trợ đào tạo công dân số toàn diện, tạo điều kiện để người dân dễ dàng tiếp cận nguồn tài liệu, khóa học và công cụ học tập về an toàn thông tin và đạo đức mạng. Khi ý thức pháp luật và văn hóa ứng xử số được nâng cao, người dân sẽ trở thành “lá chắn mềm” tự nhiên trước các hành vi lệch chuẩn, góp phần xây dựng một không gian mạng lành mạnh, an toàn và nhân văn, phù hợp với định hướng phát triển xã hội số của Việt Nam.

4.3.2. Hoàn thiện hệ thống pháp luật và chế tài xử lý

Bên cạnh việc nâng cao ý thức pháp luật và đạo đức số, hoàn thiện hệ thống pháp luật và chế tài xử lý vi phạm trên không gian mạng là yêu cầu mang tính nền tảng để đảm bảo hiệu lực quản lý nhà nước và phòng chống tệ nạn xã hội trong môi trường số. Trong bối cảnh công nghệ phát triển nhanh chóng, các loại hình tội phạm và hành vi vi phạm pháp luật mạng ngày càng đa dạng, tinh vi và xuyên biên giới,

hệ thống pháp luật hiện hành cần được cập nhật, bổ sung kịp thời để theo kịp thực tiễn. Các quy định trong Bộ luật Hình sự, Luật An ninh mạng (2018), Luật Giao dịch điện tử (2023) và các nghị định hướng dẫn cần được liên thông, đồng bộ và cụ thể hóa trong quá trình áp dụng.

Trước hết, Nhà nước cần tập trung xây dựng và hoàn thiện các quy định pháp lý về an toàn thông tin, bảo vệ dữ liệu cá nhân và trách nhiệm của các nền tảng mạng xã hội. Hiện nay, nhiều hành vi vi phạm như lừa đảo, tung tin giả, chia sẻ nội dung độc hại hay tổ chức cờ bạc Online vẫn chưa được quy định rõ ràng về thẩm quyền xử lý hoặc mức độ chế tài. Do đó, việc ban hành các văn bản dưới luật mang tính hướng dẫn cụ thể, cùng với cơ chế xử phạt nghiêm minh, sẽ góp phần nâng cao tính răn đe và hiệu quả phòng ngừa. Cần bổ sung quy định bắt buộc các doanh nghiệp cung cấp dịch vụ mạng phải định danh người dùng, lưu trữ dữ liệu tại Việt Nam và phối hợp với cơ quan chức năng khi được yêu cầu, nhằm đảm bảo khả năng truy vết, điều tra và xử lý hành vi phạm pháp.

Bên cạnh đó, việc tăng cường chế tài hành chính và hình sự đối với các hành vi vi phạm trên không gian mạng là hết sức cần thiết. Đối với các hành vi nhẹ, cần áp dụng hình thức xử phạt hành chính linh hoạt nhưng đủ sức răn đe, đồng thời kết hợp với biện pháp giáo dục, cải tạo hành vi. Với các hành vi nghiêm trọng như lừa đảo chiếm đoạt tài sản, tổ chức cờ bạc trực tuyến, phát tán văn hóa phẩm đồi trụy hoặc tấn công mạng, cần xử lý hình sự nghiêm khắc, công khai để tạo tính cảnh báo xã hội. Song song với đó, các cơ quan tiến hành tố tụng cần được đào tạo, trang bị kiến thức chuyên môn về tội phạm công nghệ cao, đảm bảo việc xử lý đúng người, đúng tội, đúng pháp luật.

Cuối cùng, để hệ thống pháp luật phát huy hiệu quả, cần tăng cường hợp tác quốc tế trong lĩnh vực phòng chống tội phạm mạng, bởi nhiều tệ nạn xuất phát từ các tổ chức, cá nhân hoạt động ngoài lãnh thổ Việt Nam. Việc ký kết và thực thi các hiệp định song phương, đa phương về an ninh mạng, dẫn độ tội phạm công nghệ cao, chia sẻ dữ liệu điều tra và hỗ trợ kỹ thuật sẽ giúp Việt Nam chủ động hơn trong việc phát hiện, ngăn chặn và xử lý các hành vi vi phạm. Hoàn thiện pháp luật đi đôi với tăng cường thực thi, giám sát và phối hợp quốc tế chính là nền tảng vững chắc để xây dựng một không gian mạng an toàn, kỷ cương và đáng tin cậy, phục vụ hiệu quả cho tiến trình chuyển đổi số quốc gia.

Để giải pháp này được triển khai hiệu quả cần có sự chỉ đạo quyết liệt của cơ quan nhà nước có thẩm quyền, đội ngũ cán bộ pháp chế và thực thi pháp luật có chuyên môn cao, hệ thống công nghệ hỗ trợ việc giám sát và phát hiện vi phạm trên không gian mạng, cùng với nguồn lực tài chính đủ để duy trì các hoạt động lập pháp và thực thi pháp luật một cách đồng bộ và liên tục.

4.3.3. Phát huy vai trò của gia đình, nhà trường và cộng đồng

Bên cạnh các giải pháp về pháp luật và giáo dục, gia đình, nhà trường và cộng đồng đóng vai trò đặc biệt quan trọng trong việc phòng tránh và ngăn ngừa tệ nạn xã hội trên không gian mạng. Đây là ba môi trường giáo dục cơ bản, có ảnh hưởng trực tiếp đến sự hình thành nhân cách, hành vi và nhận thức của mỗi cá nhân, đặc biệt là thế hệ trẻ - nhóm đối tượng dễ bị tác động nhất trong môi trường số. Sự phối hợp đồng bộ giữa ba chủ thể này không chỉ giúp xây dựng nền tảng đạo đức và ý thức pháp luật vững chắc, mà còn tạo nên “hệ sinh thái xã hội lành mạnh” để bảo vệ công dân khỏi những cám dỗ và nguy cơ lệch chuẩn trên Internet.

Trước hết, gia đình là nơi định hình đầu tiên và bền vững nhất về nhân cách, thói quen và giá trị sống của mỗi người. Cha mẹ và người thân cần chủ động giáo dục con em về cách sử dụng Internet an toàn, hướng dẫn nhận diện các hành vi vi phạm pháp luật và tệ nạn tiềm ẩn như lừa đảo, cờ bạc, nghiện mạng hay chia sẻ thông tin sai lệch. Bên cạnh đó, cha mẹ cần tăng cường tương tác, trò chuyện, lắng nghe và đồng hành cùng con cái trong quá trình sử dụng mạng, tránh thái độ cấm đoán cực đoan hoặc buông lỏng quản lý. Việc thiết lập thời gian sử dụng Internet hợp lý, không gian học tập và giải trí lành mạnh sẽ giúp trẻ hình thành ý thức tự bảo vệ và khả năng phân biệt đúng - sai trong thế giới số.

Đối với nhà trường, vai trò giáo dục pháp luật và đạo đức số cần được xem là một nhiệm vụ trọng tâm, thường xuyên và xuyên suốt trong quá trình giảng dạy. Các cơ sở giáo dục cần lồng ghép nội dung về an toàn thông tin, văn hóa ứng xử trực tuyến, kỹ năng phản biện thông tin và bảo vệ bản thân trên mạng vào chương trình học chính khóa hoặc hoạt động ngoại khóa. Ngoài ra, nhà trường nên tổ chức các buổi hội thảo, tọa đàm, cuộc thi tìm hiểu pháp luật mạng, sân khấu hóa tình huống thực tế, nhằm giúp học sinh - sinh viên tiếp cận kiến thức một cách sinh động, gần gũi và dễ ghi nhớ. Đồng thời, giáo viên cũng cần được tập huấn về kỹ năng sử dụng công nghệ và nhận diện tệ nạn mạng, để có thể hướng dẫn, cảnh báo kịp thời cho học sinh.

Cuối cùng, cộng đồng và xã hội có vai trò không thể thay thế trong việc tạo lập môi trường mạng văn minh và an toàn. Các tổ chức chính trị - xã hội như Đoàn Thanh niên, Hội Liên hiệp Phụ nữ, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam cần đẩy mạnh tuyên truyền, vận động và giám sát việc tuân thủ quy định pháp luật khi tham gia mạng, đồng thời phát huy vai trò của “cộng đồng mạng tích cực” trong việc phát hiện, tố giác các hành vi vi phạm. Cơ quan truyền thông và báo chí cần chủ động cung cấp thông tin chính xác, phân bác tin giả, định hướng dư luận và lan tỏa giá trị nhân văn trong đời sống số. Khi các lực lượng xã hội cùng chung tay,

ý thức pháp luật của người dân sẽ được củng cố, góp phần giảm thiểu tệ nạn, giữ gìn an ninh trật tự và xây dựng không gian mạng lành mạnh, đáng tin cậy cho toàn xã hội.

4.3.4. Ứng dụng công nghệ trong giám sát và cảnh báo tệ nạn mạng

Trong bối cảnh tệ nạn xã hội trên không gian mạng ngày càng diễn biến phức tạp, việc ứng dụng công nghệ hiện đại trong giám sát, phát hiện và cảnh báo sớm các hành vi vi phạm trở thành giải pháp mang tính chiến lược và bền vững. Công nghệ không chỉ là công cụ phục vụ cho phát triển kinh tế - xã hội, mà còn là “lá chắn thông minh” giúp cơ quan quản lý, doanh nghiệp và người dân chủ động phòng ngừa, ứng phó với các nguy cơ từ môi trường số. Đặc biệt, trong kỷ nguyên chuyển đổi số quốc gia, Việt Nam cần tận dụng tối đa các thành tựu của trí tuệ nhân tạo (AI), dữ liệu lớn (Big Data) và học máy (Machine Learning) để nhận diện xu hướng, hành vi bất thường và ngăn chặn tệ nạn ngay từ giai đoạn đầu.

Trước hết, các cơ quan chức năng cần xây dựng và triển khai hệ thống giám sát không gian mạng quốc gia thông minh, có khả năng phát hiện tự động các nội dung vi phạm pháp luật, lừa đảo, cờ bạc, khiêu dâm, bạo lực hoặc tuyên truyền sai trái. Việc kết hợp công nghệ AI và xử lý ngôn ngữ tự nhiên (NLP) giúp hệ thống tự động quét, phân loại và cảnh báo thông tin độc hại trên mạng xã hội, diễn đàn hoặc Website, từ đó hỗ trợ cơ quan quản lý trong công tác điều tra, ngăn chặn và xử lý kịp thời. Ngoài ra, việc ứng dụng phân tích dữ liệu lớn (Big Data Analytics) cho phép xác định các nhóm người dùng, tài khoản hoặc địa chỉ IP có hành vi bất thường, góp phần dự báo nguy cơ phát sinh tệ nạn mạng như lừa đảo trực tuyến, tin dụng đen, hoặc phát tán tin giả có chủ đích.

Song song với đó, cần phát triển các nền tảng cảnh báo và phản ánh vi phạm dành cho người dân, cho phép người dùng báo cáo nhanh các hành vi nghi vấn hoặc tệ nạn trên mạng chỉ bằng một thao tác đơn giản. Việc tích hợp tính năng này vào các ứng dụng phổ biến như Zalo, Công Dịch vụ công quốc gia hoặc các nền tảng mạng xã hội Việt Nam sẽ giúp tăng cường sự tham gia của cộng đồng vào công tác quản lý không gian mạng. Cùng với đó, các doanh nghiệp công nghệ trong nước cần phối hợp chặt chẽ với cơ quan nhà nước để chia sẻ dữ liệu, phát triển công cụ kiểm duyệt nội dung thông minh, đảm bảo tuân thủ pháp luật mà vẫn tôn trọng quyền tự do ngôn luận của công dân.

Bên cạnh công tác giám sát, việc ứng dụng công nghệ cảnh báo sớm và tuyên truyền tương tác cũng đóng vai trò then chốt. Các hệ thống Chatbot, trợ lý ảo hoặc nền tảng truyền thông kỹ thuật số có thể tự động gửi thông tin cảnh báo, hướng dẫn bảo mật và khuyến nghị hành vi an toàn cho người dùng khi có dấu hiệu rủi ro. Chẳng hạn, khi người dùng truy

cập một trang Web lừa đảo hoặc chia sẻ nội dung vi phạm, hệ thống có thể cảnh báo ngay lập tức để ngăn chặn hậu quả. Mô hình này đã được nhiều quốc gia áp dụng hiệu quả trong bảo vệ người dùng mạng, góp phần nâng cao khả năng tự vệ của công dân số và giảm thiểu thiệt hại do tệ nạn gây ra. Điều kiện thực hiện giải pháp bao gồm hạ tầng công nghệ thông tin hiện đại, nguồn lực tài chính đủ mạnh, sự cam kết của các doanh nghiệp nền tảng và chính sách hỗ trợ từ cơ quan quản lý nhà nước để đảm bảo tính đồng bộ và hiệu quả.

5. Thảo luận

Kết quả nghiên cứu cho thấy, giáo dục phòng tránh tệ nạn xã hội trên không gian mạng đang giữ vai trò ngày càng quan trọng trong bối cảnh chuyển đổi số quốc gia diễn ra mạnh mẽ tại Việt Nam. Việc truy cập Internet ngày càng phổ biến giúp mở rộng cơ hội học tập, làm việc và kết nối xã hội, nhưng đồng thời cũng làm gia tăng nguy cơ thanh thiếu niên và người dùng nói chung đối mặt với nhiều tệ nạn mới như lừa đảo trực tuyến, nghiện Game, bạo lực mạng, bị xâm hại dữ liệu cá nhân, hoặc bị lôi kéo vào các hành vi trái pháp luật. Điều này đòi hỏi một mô hình giáo dục toàn diện hơn, không chỉ trang bị kiến thức pháp luật mà còn phải phát triển năng lực tự bảo vệ, tư duy phân biện và đạo đức số cho người dùng.

Bên cạnh đó, nghiên cứu cũng chỉ ra những hạn chế trong công tác giáo dục hiện nay như chương trình giáo dục an toàn số chưa thống nhất giữa các cơ sở giáo dục; năng lực của giáo viên, phụ huynh trong nhận diện rủi ro mạng còn hạn chế; các hoạt động truyền thông cộng đồng chưa đủ sức lan tỏa; hệ thống pháp luật vẫn còn những khoảng trống trong việc xử lý các dạng tệ nạn mới phát sinh trên không gian mạng. Điều này cho thấy, cần thiết phải có sự phối hợp đồng bộ giữa Nhà nước, nhà trường, gia đình và xã hội nhằm xây dựng môi trường số lành mạnh và an toàn.

Thảo luận cũng cho thấy, các giải pháp như tăng cường giáo dục pháp luật và đạo đức số, hoàn thiện hệ thống pháp luật, nâng cao kỹ năng số cho người học và đẩy mạnh cơ chế phối hợp nhiều bên đều có tính khả thi cao nếu được triển khai đồng bộ. Tuy nhiên, mức độ hiệu quả sẽ phụ thuộc vào điều kiện thực hiện như nguồn lực đầu tư, sự đồng thuận xã hội, năng lực công nghệ, đặc biệt là tính thích ứng của người dùng trước sự thay đổi nhanh chóng của môi trường mạng. Do đó, các chủ thể liên quan cần tiếp tục điều chỉnh giải pháp theo thực tiễn, tăng cường nghiên cứu định kỳ về hành vi người dùng để kịp thời cập nhật phương pháp giáo dục phù hợp.

6. Kết luận

Trong bối cảnh chuyển đổi số quốc gia đang diễn ra sâu rộng, giáo dục phòng tránh tệ nạn xã hội trên không gian mạng trở thành một nhiệm vụ cấp thiết và

có ý nghĩa chiến lược đối với sự phát triển bền vững của xã hội. Nghiên cứu khẳng định rằng, việc trang bị cho người dùng, đặc biệt là thanh thiếu niên và sinh viên, kiến thức pháp luật, đạo đức số và kỹ năng an toàn mạng là biện pháp quan trọng nhằm hạn chế tác động tiêu cực của các tệ nạn mạng. Các giải pháp đề xuất trong nghiên cứu, bao gồm tăng cường giáo dục ý thức pháp luật, hoàn thiện hệ thống pháp luật và chế tài, đẩy mạnh vai trò của gia đình - nhà trường - cộng đồng và phát triển kỹ năng số, đều góp phần hình thành môi trường mạng an toàn, lành mạnh và văn minh.

Kết luận cũng nhấn mạnh rằng, giáo dục phòng tránh tệ nạn xã hội trên không gian mạng không chỉ là trách nhiệm của ngành giáo dục, mà đòi hỏi sự phối hợp liên ngành và liên chủ thể. Nhà nước cần tiếp tục hoàn thiện khung pháp lý; nhà trường phải đổi mới nội dung giảng dạy; gia đình cần tăng cường đồng hành, giám sát và định hướng cho con em; trong khi cộng đồng và các tổ chức xã hội phải đẩy mạnh truyền thông, tạo môi trường số tích cực. Khi các lực lượng cùng chung tay, công tác phòng tránh tệ nạn xã hội trên không gian mạng sẽ được triển khai hiệu quả, góp phần xây dựng xã hội số an toàn, văn minh và phát triển bền vững.

Tài liệu tham khảo

- Quốc hội. (2015). *Luật An toàn thông tin mạng 2015*. Nxb. Chính trị quốc gia.
- Quốc hội. (2015). *Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung 2017)*. Nxb. Chính trị quốc gia.
- Quốc hội. (2018). *Luật An ninh mạng 2018*. Nxb. Chính trị quốc gia.
- Kemp, S. (2025, March 3). *Digital 2025: Vietnam - DataReportal Global Digital Insights*. DataReportal. <https://datareportal.com/reports/digital-2025-vietnam>
- FPT EDU. (2025, 08/10). *Thực trạng học sinh nghiện game: Có đáng lo ngại?. Định Hướng Nghề - Hệ thống giáo dục nghề nghiệp Việt Nam*. <https://dinhhuongnghe.edu.vn/thuc-trang-hoc-sinh-nghien-game/>
- Bộ Khoa học và Công nghệ Việt Nam. (2021, 17/12). *An toàn số trong chuyển đổi số*. Cổng Thông tin điện tử Bộ Khoa học và Công nghệ. <https://mst.gov.vn/an-toan-so-trong-chuyen-doi-so-197152051.htm>
- Doan, L.P., Le,L.K., Nguyen, T.T., Nguyen, T.T.P., Le, M.N.V., Vu, G.T., Latkin, C.A., Ho, C.S.H., Ho, R.C.M.,& Zhang, M.W.B.(2022). *Social Media Addiction among Vietnam Youths: Patterns and Correlated Factors. International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(21), 14416. <https://doi.org/10.3390/ijerph192114416>
- Bảo Minh (2025, 19/01). *75,4% thanh niên được khảo sát cho biết sử dụng Internet để giải trí*. Quân đội nhân dân. <https://www.qdnd.vn/xa-hoi/cac-van-de/75-4-thanh-nien-duoc-khao-sat-cho-biet-su-dung-internet-de-giai-tri-812210>
- Lê,T.H.(2023), *về thực trạng nghiện Internet trong sinh viên trường Đại học sư phạm Hà Nội 2*, Tạp chí Khoa học, số 02, Tập 1.
- Jeremy Douglas (2020). *Darknet - trafficking in persons and digital criminal markets in ASEAN & East Asia*. Viện rox AP - United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). <https://www.unodc.org/roseap/uploads/archive/documents/darknet/index.html?utm>
- An Bình. (2024, 23/12). *Cơ quan, doanh nghiệp tại Việt Nam đối mặt với nhiều thách thức trên không gian mạng*. Báo Công an Nhân dân điện tử. <https://cand.com.vn/Cong-nghe/co-quan-doanh-nghiep-tai-viet-nam-doi-mat-voi-nhieu-thach-thuc-tren-khong-gian-mang-i754222/>
- Phan,Đ.B.(2024, 08/07). *Mối hiểm họa cho hình ảnh các thương hiệu từ “tài khoản ẩn danh”*. Tạp chí điện tử Luật sư Việt Nam. <https://lsvn.vn/moi-hiem-hoa-cho-hinh-anh-cac-thuong-hieu-tu-tai-khoan-an-danh-1720423696-a145183.html>
-

**GIÁO DỤC PHÒNG TRÁNH TỆ NẠN XÃ HỘI TRÊN KHÔNG GIAN MẠNG
TRONG BỐI CẢNH CHUYỂN ĐỔI SỐ QUỐC GIA HIỆN NAY**

Nguyễn Thị Huyền

Trường Đại học Trưng Vương

ROR ID: <https://ror.org/05xzsm645>

Email: Huyennguyenhlu@gmail.com

Lịch sử bài báo

Ngày nhận bài: 08/10/2025

Ngày phản biện: 25/10/2025

Ngày tác giả sửa: 27/11/2025

Ngày duyệt đăng: 22/12/2025

Ngày phát hành: 30/12/2025

DOI: <https://doi.org/10.64223/tvj.p2025.v1.i4.a57>

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0005-6046-7045>

Tóm tắt:

Trong thời đại chuyển đổi số, không gian mạng trở thành một phần tất yếu của đời sống kinh tế - xã hội Việt Nam. Không gian mạng mở ra nhiều cơ hội phát triển kinh tế - xã hội nhưng đồng thời kéo theo sự gia tăng của các tệ nạn xã hội như lừa đảo trực tuyến, nghiện Internet, bạo lực mạng, cờ bạc Online... Bài viết phân tích thực trạng, nguyên nhân và những thách thức trong giáo dục phòng tránh tệ nạn xã hội trên môi trường số, từ đó đề xuất hệ thống giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác giáo dục, tuyên truyền, góp phần xây dựng môi trường mạng an toàn, lành mạnh cho người dân, đặc biệt là thanh thiếu niên.

Từ khóa: *Chuyển đổi số; Tệ nạn xã hội; Giáo dục phòng tránh; Không gian mạng; An toàn thông tin.*